

Definice nežádoucí události (NU) – KLINICKÝ VÝKON

Klinické výkony jsou zdravotnické intervence (ošetření, vyšetření), které se dělí na komplexní intervence (např. primární vyšetření), opakované komplexní intervence, cílené intervence, kontrolní intervence a konziliární intervence (vyšetření).

Výkony klinických vyšetření jsou základními výkony, kterými PZS vykazují zdravotním pojišťovnám zdravotní péči poskytnutou příjemcům péče (pojištěncům). Vzhledem k nehomogenním typům různých klinických výkonů, nelze jednoznačně připravit doporučení pro konkrétní rozsáhlé množství výkonů (viz platná legislativa a vymezení klinického výkonu)¹ a proto je následující metodika zaměřena na popis nejvýznamnějších preventivních postupů a následných opatření v otevřeném formátu s obecnými doporučeními. Cílem je nastavit komplexní opatření tak, aby k pochybením v souvislosti se záměnou pacienta, výkonu a strany při výkonech docházelo co nejméně, nebo vůbec. Prevence záměny pacienta, výkonu a strany při chirurgických výkonech je komplexním opatřením, které v sobě zahrnuje nejen bezpečnou komunikaci a identifikaci pacienta, ale je odrazem vzájemné spolupráce mezi jednotlivými odděleními (Věstník MZ ČR č. 16/2015).

Ošetřující lékař nebo operatér zajistí, aby byl pacient v plném rozsahu informován o typu a rozsahu předpokládaného výkonu. NLZP mohou podávat informace, které jsou v jejich kompetencích (např. jasné a srozumitelné informace o provozu oddělení, standardních postupech, časové organizaci, způsobu odvozu pacienta na operační sál, podávaných lécích a podobně). NLZP též může zprostředkovat kontakt mezi lékařem a pacientem k doplnění informací oběma stranám. Jako člen týmu může rovněž upozornit na nedostatky nebo problémy s informovaným souhlasem k léčbě.

Epidemiologie – NU KLINICKÝ VÝKON

Sumární a komplexní přehled pochybení spojených s klinickým výkonem v ČR není dostupný. V rámci metodického projektu SHNU bylo v druhém pololetí roku 2015 celkem nahlášeno 781 NU Klinický výkon od 61 PZS s celkovým počtem 609 875 hospitalizovaných pacientů za sledované období. V prvním pololetí roku 2016 bylo celkem nahlášeno 697 NU Klinický výkon od 55 PZS s celkovým počtem 605 570 hospitalizovaných pacientů za sledované období a v druhém pololetí bylo celkem

nahlášeno 660 NU Klinický výkon od 59 PZS s celkovým počtem 586 575 hospitalizovaných pacientů za sledované období. V prvním pololetí roku 2017 bylo celkem nahlášeno 597 NU Klinický výkon od 59 PZS s celkovým počtem 620 428 hospitalizovaných pacientů a v druhém pololetí bylo celkem nahlášeno 562 NU Klinický výkon od 79 PZS s celkovým počtem 584 959 hospitalizovaných pacientů za sledované období. Podrobné informace jsou dostupné na webovém portále SHNU (Pokorná a kol., 2018).

Dle nejnovějšího zahraničního průzkumu Britské Národní agentury pro bezpečnost pacientů, jehož výsledky jsou dostupné za období duben 2014 – březen 2015, bylo zjištěno, že z celkového počtu 1 724 769 nahlášených NU se jednalo celkem o 181 577 incidentů (tj. 10,5 %) v souvislosti s klinickým výkonem.² Pochybení při poskytování péče v souvislosti s klinickým výkonem mohou vést k iatrogennímu či srororigennímu poškození pacienta, jehož důsledkem mohou být právní spory.

---

¹ Vyhláška č. 472/2009 Sb. ze dne 18. prosince 2009, kterou se mění vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami, ve znění pozdějších předpisů. In: Sběrka zákonů České republiky. 2009, částka 151, s. 7694. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2009&typeLaw=zakon&what=Rok>

² NHS. NRLS Quarterly Data Workbook. *National Patient Safety Agency* [online]. 2015 [cit. 2018-04-06]. Dostupné z: <http://www.nrls.npsa.nhs.uk/resources/?EntryId45=135508>

Kontrolní list (check list)

Doporučený postup - prevence	Realizován ano/ne
<i>Identifikujte pacienta pomocí identifikačního náramku (jiné identifikační pomůcky běžné na daném pracovišti) a aktivního dotazu na jméno a příjmení a datum narození.</i>	
<i>Seznamte pacienta s průběhem výkon, s možnými riziky, alternativy, o možném omezení či změnách zdravotní způsobilosti a léčebném režimu.</i>	
<i>Proveďte kontrolu identity zdravotnické dokumentace (zda je daného pacienta) a podpis informovaného souhlasu s výkonem.</i>	
<i>Použijte standardizovaný způsob označování místa výkonu, zajištění účasti pacienta na označování místa operačního výkonu.</i>	
<i>Před samotným výkonem proveďte tzv. bezpečnostní proceduru, jejímž cílem je ověření správnosti identifikace pacienta, lokality a typu výkonu, nástrojů a implantátů a prostředků použitých pro znecitlivění (využijte např. kontrolní seznam – bezpečí chirurgického výkonu).</i>	
Doporučený postup – opatření po vzniku NU	Realizován ano/ne
<i>V případě komplikací okamžitě přerušete výkon a ihned informujte kompetentního zdravotnického pracovníka (např. lékaře).</i>	
<i>Změřte vitální funkce (TK, P, TT, saturace O₂), monitorujte subjektivní stav a vědomí pacienta v případě potřeby.</i>	
<i>Proveďte zápis do zdravotnické dokumentace, v případě chyby v procesu klinického výkonu, запиšte NU dle metodického postupu PZS. Informujte o NU dále dle zvyklostí daného pracoviště.</i>	
<i>Zajistěte všechny důkazy, které by mohly napomoci k identifikaci příčiny vzniku NU, nutné pro realizaci kořenové analýzy – zejména u NU s následkem trvalého poškození zdraví a smrti.</i>	